

### บทที่ 3

## มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของประเทศไทยเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ

ในบทนี้ผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาถึงการประกันภัยความรับผิดภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของประเทศไทย เปรียบเทียบกับการประกันภัยความรับผิดภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของสหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ในเครือจักรภพ รวมถึงเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common Law) ตามแบบอย่างของประเทศแม่ คือ ประเทศอังกฤษ นอกจากนั้นแล้ว ผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับการประกันภัยความรับผิดภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรปและใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) รวมถึงเขตบริหารพิเศษมาเก๊า ซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากโปรตุเกสที่ใช้ระบบกฎหมายเช่นเดียวกันกับประเทศเนเธอร์แลนด์

### 3.1 มาตรการทางกฎหมายของไทย

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 จะเห็นได้ว่าการประกอบวิชาชีพของผู้เป็นทนายความนั้น อาจก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลผู้ให้บริการไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะของมูลละเมิดหรือการผิดสัญญา ซึ่งความเสียหายดังกล่าวนี้ในปัจจุบันยังมิได้มีการกำหนดไว้โดยเฉพาะให้ทนายความจะต้องทำประกันภัยความรับผิดในภาคบังคับ ซึ่งการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional liability Insurance) นั้นมิได้มีแต่เฉพาะวิชาชีพทนายความเท่านั้น การประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งต้องรับผิดตามกฎหมายจากการทำงานผิดพลาด ยังสามารถแบ่งได้ตามประเภทของวิชาชีพต่างๆ ได้อีก เช่น

- 1) การประกันภัยความรับผิดของวิชาชีพแพทย์ ศัลยแพทย์ และทันตแพทย์ต่อคนไข้ กรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองต่อแพทย์ ศัลยแพทย์ และทันตแพทย์ ซึ่งรวมทั้งพยาบาล และผู้ช่วยพยาบาลที่ทำตามคำสั่งแพทย์กรณีที่เกิดการเสียหายแก่คนไข้ เนื่องมาจากความบกพร่องพลั้งพลาดในการรักษาพยาบาลไม่ว่าการปฏิบัติจะอยู่ต่อหน้าแพทย์หรือไม่ก็ตาม รวมทั้งความเสียหายที่ทำให้คนไข้ต้องสูญเสียรายได้ ผู้รับประกันจำเป็นต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการชดเชยค่าสินไหมทดแทน

2) การประกันภัยความรับผิดของเกษตรกรต่อผู้ซื้อยา กรรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองแก่เกษตรกรเมื่อผู้ซื้อยาได้รับความเสียหายเนื่องจากรับประทานยาที่ผสมผิดส่วนหรือรับประทานยาที่ผู้ขายหยิบผิดประเภท ไม่ว่าการเสียหายจะเกิดขึ้นทันทีหรือภายหลังจากใช้ยานั้นติดต่อสืบเนื่องมาเป็นระยะเวลานานก็ตาม และการเสียหายนี้ต้องเกิดขึ้นในระหว่างสัญญาที่มีผลบังคับใช้ ซึ่งผู้รับประกันก็รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้

3) การประกันภัยความรับผิดของโรงพยาบาลต่อคนไข้ ซึ่งกรรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองโรงพยาบาลในการดูแลรักษาคนไข้ รวมถึงการให้อาหารอันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อของแพทย์ พยาบาล หรือคนงานประจำ โรงพยาบาลหรือคลินิก ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดภายในหรือภายนอกโรงพยาบาลก็ตาม ผู้รับประกันก็จะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้

4) การประกันภัยความรับผิดของจักษุแพทย์ต่อคนไข้ กรรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองความบกพร่องรวมถึงความประมาทเลินเล่อ ในการปฏิบัติหน้าที่ของจักษุแพทย์เท่านั้น ไม่รวมถึงการกระทำของลูกจ้าง

5) การประกันภัยความรับผิดของร้านเสริมสวยต่อลูกค้า กรรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อของร้านเสริมสวย หรือความเสียหายบาดเจ็บที่เกิดแก่ลูกค้าในการใช้ การบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ซื้อจากร้านเสริมสวย

6) การประกันภัยความรับผิดของผู้ทำบัญชีและผู้สอบบัญชีต่อผู้ว่าจ้างกรรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองในความประมาทเลินเล่อของผู้ทำบัญชีและผู้สอบบัญชีในการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ว่าจ้าง<sup>1</sup>

ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่ใช่มีแต่เฉพาะวิชาชีพทนายความเท่านั้น ที่ต้องรับผิดชอบจากการปฏิบัติงานในวิชาชีพ หากแต่ในวิชาชีพอื่นก็อาจมีประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพเช่นเดียวกัน

### 3.1.1 ประเทศไทย

สำหรับระบบการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพของประเทศไทยนั้นสามารถแบ่งได้ 2 ระบบ คือ ระบบสมัครใจ (Voluntary) และระบบบังคับ (Compulsory)

#### 3.1.1.1 การประกันภัยภาคบังคับ

การที่จะนำระบบการประกันภัยประเภทใดมาใช้เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ได้รับความเสียหายมากชิ้นนั้น จะต้องพิจารณาว่าระบบการประกันภัยแบบใดจะเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและให้ประโยชน์ต่อบุคคลผู้ได้รับความเสียหายมากที่สุดในขณะที่เดียวกันไม่เป็นภาระให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความเกินสมควรด้วย

<sup>1</sup> สุธรรม พงศ์สำราญ และคณะ. (2539). *หลักการประกันวินาศภัย*. หน้า 242-243.

การประกันภัยระบบสมัครใจ คือ สัญญาที่ผู้เอาประกันภัยมีความสมัครใจในการเข้าทำสัญญา โดยการที่ผู้เอาประกันภัยตกลงโอนความเสี่ยงภัยในความรับผิดชอบตามกฎหมายของตนไปให้ผู้รับประกันภัยโดยผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยตกลงรับโอนความเสี่ยงภัยในความรับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไว้ หากเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกเนื่องจากความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยแล้วผู้รับประกันภัยจะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกในนามของผู้เอาประกันภัย การประกันภัยที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เอาประกันภัยจริงๆ มีน้อยมาก

ดังนั้น การประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพทนายความในระบบสมัครใจจะเป็นไปได้ยากเนื่องจากการประกันภัย คือ แผนการเฉลี่ยร่วมกัน (Co-operative risk sharing plan) ซึ่งเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งของการประกันภัย เพราะหากมีภัยเกิดขึ้น ความสูญเสียมีเท่าไรจะเฉลี่ยกันไประหว่างผู้เสี่ยงภัยนั้น ในกรณีผู้ประกอบวิชาชีพทนายความซึ่งมีอยู่เพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น ความสูญเสียที่เฉลี่ยกัน ไปด้วยจะแสดงในรูปของเบี้ยประกันภัย (Premium) หากการประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพทนายความมีจำนวนผู้เอาประกันภัยน้อย กรณีไม่เป็นไปตามกฎของสิ่งจำนวนมาก (The Law of Large Number) ตามหลักการกระจายการเสี่ยงภัยในระบบประกันภัยเบี้ยประกันภัยจะมีอัตราสูงมากเนื่องจากกลุ่มผู้เสี่ยงภัยมีน้อย การประกันภัยประเภทนี้จะดำเนินไปได้ยาก เพราะจะมีผู้ทำประกันภัยน้อยสำหรับบริษัทประกันภัยที่จำหน่ายกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพปัจจุบันมีอยู่ทั้งหมด 9 บริษัทคือ บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน) บริษัท คิวบีไอประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท เทเวศรประกันภัย จำกัด (มหาชน) บริษัท นำสินประกันภัยจำกัด (มหาชน) บริษัท ไพบลูย์ประกันภัย จำกัด บริษัท เมืองไทยประกันภัย จำกัด บริษัท วิริยะประกันภัยจำกัด บริษัท อาคเนย์ประกันภัย (2000) จำกัดและบริษัท เอช อินชัวร์รันส์ จำกัด โดยอัตราเบี้ยประกันภัยอยู่ระหว่างร้อยละ 0.01-10 หรือ 10-10,000 บาทต่อจำนวนเงินจำกัดความรับผิดชอบ 100,000 บาท ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาชีพ ประสบการณ์ของผู้เอาประกันภัย

#### 3.1.1.2 การประกันภัยภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ

สำหรับการประกันภัยภาคบังคับ (Compulsory) ของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความนั้น หากการประกันภัยในระบบสมัครใจไม่อาจจะนำมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความให้ได้ผลตามเจตนารมณ์แล้ว ก็ย่อมไม่อาจที่จะนำเอาการประกันภัยในระบบบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความได้เช่นกัน

เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะประกันภัยระบบบังคับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นกรณีเหตุที่การกระทำของบุคคลบางประเภทอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น ซึ่งในบางครั้งนอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวมทางอ้อมอีกด้วย เช่น ความรับผิดชอบที่เกิดจาก

อุบัติเหตุทางรถยนต์ ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของคู่กรณีแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัวของบุคคลผู้ประสบภัยด้วย<sup>2</sup>

ซึ่งการประกันภัยรถภาคบังคับ (Compulsory Car-Insurance) คำว่า รถหมายถึง รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ การประกันภัยรถซึ่งรัฐกำหนดให้เจ้าของรถต้องมีการประกันความคุ้มครองความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก จากความหมายดังกล่าวเห็นได้ว่าการประกันภัยรถภาคบังคับมีลักษณะเป็นกฎหมายในยุคใหม่ที่มีหลักพื้นฐานมาจากหลักความสงบเรียบร้อยของประชาชน และมุ่งเน้นคุ้มครองประโยชน์ของบุคคลที่สาม นอกจากนั้นเครื่องมืออีกหนึ่งที่รัฐใช้ในการบริหารจัดการสังคมคือ กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย กล่าวคือ เป็นลักษณะการออกกฎหมายมาบังคับใช้ให้ประชาชนในประเทศต้องปฏิบัติตามแทนที่จะมีลักษณะแบบดั้งเดิม Classic บังคับให้เจ้าของรถหรือผู้เช่ารถเอาประกันภัยไว้เพื่อคุ้มครองความรับผิดทางละเมิดอันเกิดจากการใช้รถยนต์ของตนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือแก่ทรัพย์สิน ผู้ที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิเรียกร้องตามกฎหมายหรือฟ้องศาลเรียกค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุในการใช้รถยนต์จากบริษัทประกันภัยได้ จากสาเหตุนี้ ผู้ทำละเมิดจะมีความสามารถในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ จึงไม่เป็นปัญหาสำคัญอีกต่อไป เพราะการประกันภัยรถภาคบังคับทำให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุอันเกิดจากรยนต์มีหลักประกันในระดับหนึ่งว่า ตนมีสิทธิได้รับชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายอย่างแน่นอน การประกันภัยรถภาคบังคับจึงให้ความคุ้มครองประชาชนผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุอันเกิดจากการใช้รถยนต์มากขึ้น ปริมาณข้อพิพาทที่จะขึ้นสู่ศาลจะลดลง อีกทั้งเป็นการลดขั้นตอนของการที่จะต้องพิสูจน์ความรับผิดทางละเมิดได้ในระดับหนึ่ง<sup>3</sup>

หลักการสำคัญของการประกันภัยรถภาคบังคับมีดังนี้ คือ<sup>4</sup>

1. รัฐออกกฎหมายบังคับให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับรถต้องทำประกันภัยรถภาคบังคับเป็นการใช้อำนาจรัฐเป็นเครื่องมือบังคับ มีลักษณะเป็นกฎหมายมหาชน หากมีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจะได้รับการโทษตามกฎหมาย

<sup>2</sup> วัจน์พล ศรชัย. (2550). มาตรการทางกฎหมายในเรื่องการประกันความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ. หน้า 20-21.

<sup>3</sup> วัลภา นนทธนากรณ. (2547). ปัญหาการให้ความคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535. หน้า 28-30.

<sup>4</sup> ธาณี วรภัทร์. (2545). การชดเชยค่าสินไหมทดแทนเกี่ยวกับการประกันภัยรถภาคบังคับ. หน้า

2. มุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ กล่าวคือ คุ้มครองประชาชนทั่วไป ที่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากกรณหรือที่เรียกว่าบุคคลที่สามที่ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ในบางประเทศให้ความคุ้มครองถึงความเสียหายต่อทรัพย์สินด้วย

3. รัฐบริหารจัดการการประกันภัยเองหรือมอบให้ภาคเอกชนทำ ซึ่งหมายถึงบริษัทประกันภัยเป็นผู้บริหารจัดการหรือภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันบริหารจัดการการประกันภัย

4. ใช้หลักการบริหารการประกันภัยที่มีได้มุ่งทางด้านการค้าหรือหากำไร No Loss No Profit แต่มุ่งที่จะช่วยเหลือหรือบริการประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น การประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับจะมีลักษณะเป็นการช่วยเหลือหรือให้บริการสังคมในระดับหนึ่ง

5. นำหลักกฎว่าด้วยจำนวนมาก (Law of Large Numbers) และกฎของการเฉลี่ย (Law of Average) มาใช้เช่นเดียวกับการประกันภัยประเภทอื่นๆ ซึ่งในบางประเทศยกเลิกหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด (Fault) ที่ต้องพิสูจน์ความรับผิดชอบและใช้หลักไม่ต้องพิสูจน์ความรับผิดชอบ (No-Fault) แทน<sup>5</sup> ซึ่งการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหลักดังกล่าว จะชดใช้เฉพาะค่าเสียหายที่อาจคำนวณเป็นมูลค่าเงินได้เท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดรายได้ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ แต่ไม่รวมถึงค่าเสียหายอันเกิดจากความเจ็บปวดทุกข์ทรมานอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุรถยนต์ด้วย<sup>6</sup>

ซึ่งกฎหมายที่บังคับให้เจ้าของรถต้องจัดให้มีการประกันภัยเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประสบภัย ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 เท่ากับว่าในประเทศไทยยอมรับในเรื่องของการประกันภัยภาคบังคับไว้แต่เพียง ในกรณีของการประกันอุบัติเหตุของผู้ประสบภัยจากรถเท่านั้น ซึ่งมีความแตกต่างกับของสหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สิงคโปร์ และเขตบริหารพิเศษมาเก๊าที่กำหนดให้ทนายความต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบภาคบังคับ ดังจะได้กล่าวต่อไป

<sup>5</sup> ยกตัวอย่างเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการนำเอาหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหลัก (No-Fault) มาใช้ ทำให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่ต้องเสียเวลาพิสูจน์ความผิดก่อนจึงจะได้รับการชดใช้ค่าเสียหาย ดู John F. Dobbyn. (1981). *Insurance Law in a nutshell*. p. 29, 31.

<sup>6</sup> Winfield and Jolowicz. (1984). *Tort*. 12<sup>th</sup> ed. p. 26.

### 3.2 มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ

#### 3.2.1 สหพันธรัฐมาเลเซีย

โดยเหตุที่สหพันธรัฐมาเลเซียเคยเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ ทั้งสองประเทศจึงมีความผูกพันกันทางระบบการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ รวมถึงใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี หรือ (Common Law) แบบเดียวกัน ซึ่งระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common Law) นั้น เป็นระบบกฎหมายที่ถูกสร้างและได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดยประเทศอังกฤษ นอกจากนั้นแล้ว ระบบกฎหมายดังกล่าวยังถูกนำไปปรับใช้กับกฎหมายภายในของกลุ่มประเทศที่เคยอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย รวมถึงประเทศในเอเชีย อย่างเช่น ประเทศอินเดีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ ฯลฯ

ก่อนที่จะกล่าวถึงระบบประกันภัยภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของสหพันธรัฐมาเลเซีย ผู้เขียนจะกล่าวถึงระบบประกันภัยภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของประเทศอังกฤษก่อนในฐานะที่เป็นประเทศแม่

ซึ่งกฎหมายการประกันภัยความรับผิดของประเทศอังกฤษนั้น มิใช่เพียงแต่เป็นการทำเพื่อคุ้มครองความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ทำประกันภัยอันเนื่องมาจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของผู้ทำประกันภัยเท่านั้น แต่ยังมีการประกันภัยความรับผิดอีกหลายประเภท ซึ่งการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ ก็เป็นการประกันภัยความรับผิดอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความรับผิดต่อการฟ้องร้องคดีเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการทำละเมิดอันเกิดจากการให้บริการที่ผิดพลาดหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติงานในวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพที่ต้องการความคุ้มครองจากการประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ แพทย์ เภสัชกร วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี ช่างเสริมสวย เป็นต้น

ในประเทศอังกฤษและเวลส์นั้น<sup>7</sup> ทนายความจะต้องปฏิบัติตามกฎของโซลิซิเตอร์ไอดemnิตี้ (Solicitors Indemnity Rules) ซึ่งบังคับให้ทนายความทุกคนต้องทำประกันภัยสำหรับการทำหน้าที่ว่าความในภาคเอกชนอันจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะถูกฟ้องร้องจากการขาดความระมัดระวังในการประกอบวิชาชีพ ทนายความสามารถซื้อประกันภัยในวงเงินที่เพิ่มขึ้น ถ้าเขาพิจารณาแล้วเห็นว่าการบังคับทำประกันจำนวนหนึ่งล้านปอนด์ที่กำหนดขึ้น โดยโซลิซิเตอร์ไอดemnิตี้ฟันด์ลิมิเต็ด (Solicitors Indemnity Fund Limited) นั้นไม่เพียงพอ

<sup>7</sup> Campbell & Campbell. (1995). *Professional liability of lawyers*. p. 67-95.

Rule 17 of Solicitors Overseas Practice Rules 1990 ประกอบไปด้วยบทบัญญัติที่เหมือนกันในการว่าความของทนายความและมีส่วนสำคัญในการทำหน้าที่ว่าความในภาคเอกชนภายนอกประเทศอังกฤษและเวลส์

Rule 302 of Code of Conduct of the Bar of England and Wales ต้องการให้บาริสเตอร์ทุกคนเข้าร่วมหรือในการว่าความโดยอิสระเข้าร่วมในการเข้าเป็นสมาชิกของบาร์มิวชวลไอนด์เม้นตีฟันด์ลิมิเต็ด (Bar Mutual Indemnity Fund Limited) และจะจ่ายเบี้ยประกันเท่าที่จำเป็นในการประกันสำหรับข้อเรียกร้องที่เกิดจากการขาดความระมัดระวังในการประกอบวิชาชีพ สภาทนายความได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนคอมเพนเซชัน (Compensation Fund) ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำการให้เงินช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับความเสียหายโดยมีเหตุมาจากความไม่สุจริตของทนายความหรือลูกจ้างของทนายความในการติดต่อกับทนายความที่ว่าความหรือความไว้วางใจใดๆ ที่ได้ให้แก่ทนายความในการจัดการทรัพย์สินหรือได้รับความเสียหายเพราะความล้มเหลวของทนายความในการจัดการบัญชีการเงิน จะไม่มีการให้เงินช่วยเหลือ ถ้าผู้ประกันสามารถชดเชยค่าเสียหายหรือความสูญเสียนั้นได้รับความช่วยเหลือแล้วจากที่อื่น ในการว่าความ การจ่ายเงินชดเชยของกองทุนจะจ่ายเมื่อเกิดการกระทำที่ไม่สุจริตของผู้ปฏิบัติงานเพียงคนเดียว ถ้าทนายความมากกว่าหนึ่งคนเป็นหุ้นส่วนกัน หุ้นส่วนที่ไม่ได้ทำผิดจะสามารถพิจารณาในการทำประกันภัยให้คุ้มครองถึงค่าสินไหมทดแทนจากการประกอบวิชาชีพ<sup>8</sup>

### 3.2.1.1 การประกันภัยภาคบังคับ

ในส่วนของสหพันธรัฐมาเลเซียนั้น แบ่งระบบการประกันภัยออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบประกันภัยภาคสมัครใจ และระบบประกันภัยภาคบังคับ ในส่วนของระบบประกันภัยภาคบังคับนั้น สหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดให้มีการทำประกันภัยในระบบ 4 กรณี คือ

1. ประกันภัยความรับผิดชอบบุคคลที่สามจากรถ (Motor third party liabilities)
2. ประกันภัยความรับผิดชอบของลูกจ้างจากการทำงาน (Workmen's compensation)
3. ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย (Professional Indemnity for insurance brokers)
4. ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ (Professional Indemnity for Lawyers)<sup>9</sup>

<sup>8</sup> นิยุทท์ เนติฤทธิ. (2550). การประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพกฎหมาย. หน้า 57-58.

<sup>9</sup> อรรถพล พิบูลชนพัฒนา. หน้า 39. อ้างใน ทศนิษฐ์วรรณ ศิริจันทร์แสง. (2549). มาตรการกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ: ศึกษาในกรณีผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี. หน้า 41.

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในส่วนของสหพันธรัฐมาเลเซียนั้นได้กำหนดให้มีการทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพไว้สองวิชาชีพคือ วิชาชีพนายหน้าประกันภัย (Professional Indemnity for insurance brokers) และวิชาชีพทนายความ (Professional Indemnity for Lawyers)

### 3.2.1.2 การประกันภัยภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ<sup>10</sup>

การประกอบวิชาชีพทนายความในสหพันธรัฐมาเลเซีย นั้น จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย 1976 (Legal Profession Act 1976)

ตามกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act 1976) มาตรา 78 A ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความทั้งที่เป็นทนายที่ว่าความในศาล (Advocate) และทนายความที่เป็นที่ปรึกษาทางกฎหมาย (Solicitors) ต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพ ดังนั้นเนติบัญญัติยสภามาเลเซีย (The Malaysian Bar) จึงได้ออกข้อบังคับโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 78 A คือ ข้อบังคับว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพ 1992 (Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992) เป็นข้อบังคับว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความในสหพันธรัฐมาเลเซีย

ข้อบังคับว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพฉบับนี้ มีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2535 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### 1) บุคคลที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับฉบับนี้

บุคคลที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย (Practice Unit) ซึ่งตามข้อบังคับฉบับนี้ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย ไม่ว่าจะประกอบวิชาชีพในลักษณะบุคคลคนเดียวหรือรวมกลุ่มกันในลักษณะของห้างหุ้นส่วน

#### 2) บุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับทำประกันภัย

บุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพที่ปรากฏในข้อบังคับฉบับนี้ ได้แก่

(2.1) ผู้รับประกันภัย (Insurer) หมายถึง บุคคลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ประกอบธุรกิจรับประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพหรือธุรกิจประกันภัยที่คุ้มครองความเสียหายเป็นตัวแทน

ในปัจจุบันบริษัทผู้รับประกันภัยที่คณะกรรมการเนติบัญญัติยสภา (The Council) ให้อนุญาตให้มาดำเนินการรับทำประกันภัยให้กับบรรดาสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ คือ บริษัท จาร์ดีน ลอยด์ ทอมสัน จำกัด (Jerdine Lloyd Thomson Sdn: JLD)

<sup>10</sup> เรื่องเดิม. หน้า 42 - 45 .



(2.2) นายหน้าประกันภัย (Broker) หมายถึง นายหน้าประกันภัยที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา เพื่อกระทำการใดๆ ในนามของนายความตามความผูกพันดังที่ปรากฏในกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพและรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการใดๆ ตามข้อบังคับฉบับนี้

### 3) ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพนายความนั้นมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพ ดังนี้

(3.1) ข้อบังคับข้อ 5 ได้กำหนดให้การทำประกันภัยความรับผิดชอบเป็นหน้าที่ (obliged) ของนายความทุกคน โดยต้องมีการทำประกันภัยตามเงื่อนไขของกรรมธรรม์ที่ผ่านการพิจารณาและรับรองโดยคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา

(3.2) นายความทุกคนต้องยินยอม และกระทำการตามข้อกำหนดในกรรมธรรม์หลักและหนังสือรับรองการทำประกันภัยทุกฉบับที่ได้ออกตามกรรมธรรม์หลัก

(3.3) หากพบว่านายความคนใดมีการทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพ แต่ระยะเวลาเอาประกันภัยจะสิ้นสุดลงไม่เกินวันที่ 30 มิถุนายน 1993 นายความผู้นั้นไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่เอาประกันภัยตามกรรมธรรม์หลักจนกว่าระยะเวลาเอาประกันภัยตามกรรมธรรม์ของนายความผู้นั้นจะสิ้นสุดลง หรือจนกว่าจะถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 1993 แล้วแต่ว่าวันใดจะเป็นวันที่เร็วกว่า

(3.4) หากคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาต้องการข้อมูลที่เห็นว่าจำเป็นในการดำเนินการตามข้อบังคับฉบับนี้จากนายความ นายหน้าประกันภัย หรือบริษัทผู้รับประกันภัยบุคคลเหล่านั้นต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเช่นนั้นด้วย

### 4) ข้อกำหนดในกรรมธรรม์ประกันภัยหลัก

ข้อกำหนดในกรรมธรรม์ประกันภัยหลักอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(4.1) ต้องเป็นกรรมธรรม์ประกันภัยที่ผ่านการรับรองและออกในนามของเนติบัณฑิตยสภา เพื่อคุ้มครองความเสียหายจากความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพในทุกระดับ

(4.2) รูปแบบและเงื่อนไขของกรรมธรรม์ประกันภัยหลักต้องผ่านการพิจารณาและรับรองโดยคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา และในกรณีที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็ต้องได้รับคำรับรองจากคณะกรรมการเช่นกัน

(4.3) กรรมธรรม์ประกันภัยหลักจะให้ความคุ้มครองสำหรับความรับผิดทั้งหลายของนายความทั้งที่เป็นนายความให้บริการด้านการว่าความ และนายความที่เป็นที่ปรึกษากฎหมาย ตามข้อกำหนดที่ปรากฏในกรรมธรรม์ประกันภัยหลัก

(4.4) ผู้รับประกันภัยจะออกเงื่อนไขที่มีลักษณะจำกัดความรับผิดชอบที่ได้รับค่า  
รับรองจากคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาเสียก่อน

#### 5) บทกำหนดโทษ

ข้อบังคับข้อ 9 มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทกำหนดโทษสำหรับความที่ฝ่าฝืนข้อบังคับ  
ฉบับนี้ไว้ดังนี้

หากทนายความผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับ ข้อ 5 ข้อ 6 และข้อ 8 ซึ่งว่าด้วยหน้าที่ในการทำ  
ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพภายหลังที่ข้อบังคับฉบับนี้มีผลบังคับ และการให้ข้อมูล  
แก่คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาที่เห็นว่ามีความจำเป็น ถือว่าทนายความผู้นั้นกระทำความผิดหน้าที่  
ต้องได้รับโทษทางวินัย ซึ่งการพิจารณาความผิดเกี่ยวกับวินัยให้เป็นไปตามกฎหมายวิชาชีพ  
กฎหมาย 1976 (Legal Profession Act 1976)

จะเห็นได้ว่า ในเรื่องของการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ  
ของสหพันธรัฐมาเลเซียได้มีการนำเอาระบบของการประกันภัยความรับผิดชอบภาคบังคับ มาปรับใช้  
กับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับของประเทศอังกฤษซึ่งเป็นเจ้า  
อาณานิคม และด้วยเหตุผลที่ว่า การให้บริการทางวิชาชีพบางวิชาชีพมีความเสี่ยงอาจก่อให้เกิดความ  
เสียหายต่อสังคมและความเสียหายเช่นว่านั้นมีจำนวนเงินที่สูงมาก จึงควรที่จะมีเครื่องมือมาเยียวยา  
ความเสียหายที่เกิดขึ้นรวมถึงยังช่วยกระจายความเสี่ยงที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องประสบอยู่ และยัง  
ช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพด้วย

#### 3.2.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์แม้ว่าในอดีตจะเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ แต่อังกฤษไม่ใช่ประเทศ  
ประเทศแรกที่มายึดสิงคโปร์ไว้ หากแต่มีทั้งประเทศโปรตุเกส และราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์  
ที่ต่างเคยเป็นเจ้าอาณานิคมของสิงคโปร์ แต่แล้วประมาณปี ค.ศ. 1817 อังกฤษได้ตั้งสถานีการค้า  
และยึดสิงคโปร์เป็นเมืองขึ้นจนสำเร็จ สาธารณรัฐสิงคโปร์จึงตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ  
และใช้ระบบกฎหมายแบบเดียวกันกับสหพันธรัฐมาเลเซียคือ ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี  
(Common Law)

##### 3.2.2.1 การประกันภัยภาคบังคับ

ในส่วน of ระบบประกันภัยของสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้น ได้แบ่งออกเป็น 2 ระบบ  
เช่นเดียวกันกับในสหพันธรัฐมาเลเซีย คือ ระบบประกันภัยภาคสมัครใจและระบบการประกันภัย  
ภาคบังคับ ในระบบประกันภัยภาคบังคับของสิงคโปร์นั้น ได้กำหนดให้มีการทำประกันภัยในระบบ  
นี้ 4 กรณี

1. ประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สามจากกรณี (Motor third party liabilities)
2. ประกันภัยความรับผิดของลูกจ้างจากการทำงาน (Workmen's compensation)
3. ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย (Professional Indemnity for insurance brokers)
4. ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ (Professional Indemnity for Lawyers)<sup>11</sup>

ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกันกับของสหพันธ์รัฐมาเลเซีย

### 3.2.2.2 การประกันภัยภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ

กฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความในสาธารณรัฐสิงคโปร์คือ กฎหมายวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act) เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความ ข้อกำหนดในการประกอบวิชาชีพ การรับจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพิจารณาเกี่ยวกับโทษทางวินัย การจัดตั้งองค์กรธุรกิจที่ให้บริการทางวิชาชีพทางกฎหมายทั้งที่มีสัญชาติสิงคโปร์หรือชาวต่างชาติ ในรูปของบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญ

ส่วนบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ มีกล่าวไว้ในกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act) มาตรา 75 A ซึ่งได้กำหนดให้สมาคมนักกฎหมาย (The Law Society) ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายจากความรับผิดทางแพ่งที่อาจเกิดขึ้นกับเหล่าสมาชิกทนายความ โดยให้สมาคมมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อเยียวยาความเสียหายให้สมาชิกโดยอาจมีมากกว่า 1 กองทุน
2. ให้สมาคมออกข้อกำหนดให้ทนายความมีการทำประกันภัยความรับผิดกับบริษัทผู้รับประกันภัย
3. การทำประกันภัยนั้นให้ทำในขณะเดียวกับที่ได้สมัครเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
4. สมาคมต้องควบคุมข้อกำหนดและเงื่อนไขในกรมธรรม์ที่ผู้รับประกันภัยออกมา เพื่อให้บริการแก่สมาชิกซึ่งต้องมีความชัดเจน รวมถึงสมาคมต้องบริหารจัดการกองทุนที่จัดตั้งขึ้นด้วย

ต่อมาสมาคมได้ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ โดยอาศัยอำนาจของกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย มาตรา 75 A ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2550 มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

<sup>11</sup> แหล่งเดิม. หน้า 55.

### 1. บุคคลที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับฉบับนี้

ตามข้อบังคับฉบับนี้ได้กำหนดให้หนายความทั้งที่มีสัญชาติสิงคโปร์หรือต่างชาติ ทั้งที่มีการรวมกลุ่มทางธุรกิจในรูปแบบของบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ต้องทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพตลอดระยะเวลาที่มีการประกอบวิชาชีพในด้านกฎหมายเพื่อเป็นประกันการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทางแพ่งจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ผิดพลาด

### 2. บุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับทำประกันภัย

ตามข้อบังคับฉบับนี้ได้กำหนดบุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพหนายความไว้เพียงบุคคลเดียวคือ ผู้รับประกันภัยรับอนุญาต (Authorized Insurer) หมายถึง ผู้รับประกันภัยที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสมาคมวิชาชีพกฎหมาย (The Council)

### 3. ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำประกันภัย

ข้อบังคับฉบับนี้ได้กล่าวถึงการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพหนายความไว้ดังนี้

3.1 บุคคลที่เป็นหนายความทั้งที่มีการรวมกลุ่มทางธุรกิจในรูปแบบของบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือที่เป็นหนายความอิสระทั้งที่มีสัญชาติสิงคโปร์หรือเป็นชาวต่างชาติจะต้องมีการทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองการเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งและต้องมีการทำประกันภัยตลอดช่วงระยะเวลาที่ประกอบวิชาชีพ

3.2 วงเงินที่เอาประกันภัยเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 2,000,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับการเรียกร้องค่าเสียหายจากหนายความแต่ละครั้งเป็นกรณีๆ ไป หรือวงเงินที่คณะกรรมการสมาคมให้ความเห็นชอบ

จะเห็นได้ว่า ในสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้น รัฐได้ให้ความสำคัญกับการเยียวยาความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพมากขึ้นไปกว่าในสหพันธรัฐมาเลเซียคือ นอกจากจะบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพหนายความต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพแล้วยังบังคับให้หนายความต้องมีการสมทบเงินเข้ากองทุนเยียวยาความเสียหายที่สมาคมผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายได้ตั้งขึ้นด้วย ซึ่งเหตุผลที่กฎหมายบังคับให้มีการนำระบบประกันภาคบังคับและการสะสมเงินเข้ากองทุนเพื่อเยียวยาความเสียหาย เนื่องจากการสร้างหลักประกันในการทำงานให้กับผู้ประกอบวิชาชีพหนายความของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในกรณีที่อาจถูกเรียกร้องค่าเสียหายในทางแพ่งจากการให้บริการทางวิชาชีพหนายความ รวมถึงเป็นการสร้างหลักประกันให้กับ

ประชาชนผู้มาใช้บริการหากเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว บุคคลเช่นว่านั้นจะได้รับการชดเชยความเสียหายอย่างรวดเร็ว เป็นธรรมและใกล้เคียงกับความเสียหายที่แท้จริงมากที่สุด<sup>12</sup>

### 3.2.3 ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์<sup>13</sup>

เนเธอร์แลนด์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ฮอลแลนด์ มีชื่อทางการว่า ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ (Kingdom of the Netherlands) และมีเมืองหลวงคือ กรุงอัมสเตอร์ดัม (Amsterdam) เป็นประเทศที่มีพื้นที่ส่วนหนึ่งอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลทำให้ฮอลแลนด์มีคลองจำนวนมากเพื่อระบายน้ำออกสู่ทะเล ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของฮอลแลนด์ ชาวเนเธอร์แลนด์ใช้ภาษาราชการคือ ภาษาดัตช์ (Dutch) และฟรีเซียน แต่ประชาชนส่วนใหญ่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้

ประมาณช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 1 เนเธอร์แลนด์เป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิโรมัน และมีสันติภาพยาวนานต่อเนื่องเป็นเวลา 250 ปี ต่อมา เมื่อจักรวรรดิโรมันเสื่อมอำนาจลง ชนเผ่าเยอรมันิก และเคลติก ได้เข้าไปครอบครองพื้นที่แถบนั้น

ในช่วงปี พ.ศ. 1906-2025 เนเธอร์แลนด์อยู่ภายใต้การปกครองของดยุกแห่งเบอร์กันดี และในศตวรรษที่ 16 เนเธอร์แลนด์ถูกปกครองโดยสเปน ต่อมาเจ้าชายวิลเลียมแห่งออเรนจ์และขุนนางจำนวนหนึ่ง ได้ก่อการปฏิวัติต่อสมเด็จพระราชาธิบดีฟิลิปที่ 2 แห่งสเปน เพื่อเรียกร้องให้ประชาชนเนเธอร์แลนด์และได้สถาปนาสาธารณรัฐดัตช์และ สามารถนับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ได้ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2191 (ค.ศ. 1648) จึงได้มีการลงนามในสนธิสัญญา Münster เพื่อสงบศึกระหว่างเนเธอร์แลนด์และสเปน ซึ่งดำเนินมาถึง 80 ปี และถือเป็นการประกาศเอกราชของเนเธอร์แลนด์ด้วย

หลังจากได้ประกาศเอกราชจากจักรวรรดิสเปน ชาวดัตช์ได้ร่วมกันฟื้นฟูประเทศจนในที่สุดได้เข้ามาสู่ยุคทอง เช่นเดียวกับ สเปน โปรตุเกส และสหราชอาณาจักร ซึ่งเป็นมหาอำนาจทางทะเลในการแสวงหาโอกาสทางการค้าในดินแดนต่างๆ ของโลก เนเธอร์แลนด์เป็นมหาอำนาจทางทะเลและเศรษฐกิจชั้นนำของยุโรปในเวลานั้น และกรุงอัมสเตอร์ดัมก็ได้กลายมาเป็นศูนย์กลางการเงินของยุโรป จนมีนักเศรษฐศาสตร์หลายคนถือให้เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศระบอบทุนนิยมประเทศแรกของโลก

เมื่อปี พ.ศ. 2338 (ค.ศ. 1795) กองทัพปฏิวัติฝรั่งเศสนำโดยพระเจ้าโนเลียนที่ 1 ได้กรีธาทัพเข้ายึดครองเนเธอร์แลนด์ และในปี พ.ศ. 2353 (ค.ศ. 1810) เนเธอร์แลนด์ก็ได้ถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิฝรั่งเศส ต่อมาเมื่อจักรวรรดิฝรั่งเศสเสื่อมอำนาจลงเนเธอร์แลนด์จึงได้รับ

<sup>12</sup> แหล่งเดิม. หน้า 56-58 .

<sup>13</sup> วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2556, 5 พฤษภาคม). ประเทศเนเธอร์แลนด์. สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน

เอกราชคืนมาอีกครั้งในปี พ.ศ. 2357 (ค.ศ. 1814) โดยมีเบลเยียมเป็นส่วนหนึ่งของเนเธอร์แลนด์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างในทุกๆ ด้านระหว่างเนเธอร์แลนด์และเบลเยียม ประเทศทั้งสองจึงได้แยกออกจากกันอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2382 (ค.ศ. 1839)

เนเธอร์แลนด์ประกาศความเป็นกลางในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2457-2461 และประกาศความเป็นกลางอีกครั้งหนึ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างไรก็ตาม กองทัพเยอรมนีได้รุกรานและยึดครองเนเธอร์แลนด์ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2483-2488 ปัจจุบันเนเธอร์แลนด์เป็นสมาชิกที่มีบทบาทแข็งขันในสหภาพยุโรปและองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต

เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศเจ้าอาณานิคมจนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยอินโดนีเซียได้ประกาศเอกราชจากการเป็นอาณานิคมของเนเธอร์แลนด์เมื่อปี พ.ศ. 2492 (ค.ศ. 1949) และซูรินามประกาศเอกราชเมื่อปี พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954) ส่วนเนเธอร์แลนด์แอนทิลลีสและอารูบายังคงเป็นส่วนหนึ่งของเนเธอร์แลนด์ โดยมีอธิปไตยในการบริหารกิจการภายในประเทศ ส่วนด้านการทหารและการต่างประเทศยังอยู่ภายใต้ความควบคุมดูแลโดยรัฐบาลเนเธอร์แลนด์

### 3.2.3.1 การประกันภัยภาคบังคับ

ในราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์นั้น สัญญาประกันภัย<sup>14</sup> หมายถึง

1) สัญญาซึ่งผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ หากมีเหตุการณ์ใดๆ เกิดขึ้นระหว่างอายุสัญญาโดยสัญญาประกันภัยนี้เป็นทั้งการประกันภัยหรือประกันวินาศภัย

2) ประกันภัยสำหรับบุคคล จะรวมถึงการประกันภัยชีวิตและประกันภัยสุขภาพ

<sup>14</sup> Article 7:925 of Dutch Civil Code provides;

1. An insurance agreement is an agreement under which one of the parties ('the insurer') engages himself towards the opposite party ('the policyholder') to pay one or more insurance benefits in exchange for an insurance premium, while neither party, at the moment they entered into this agreement, knows for certain if, when and to what amount any insurance benefits will have to be paid, nor how long the agreed payment of insurance premiums will last. An insurance agreement is either an indemnity insurance or a sums insurance (non-indemnity insurance).

2. An insurance on a person is the insurance which is concluded on the life or health of a human being.

ประกันภัยภาคบังคับ<sup>15</sup> เป็นที่นิยมใช้กันภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เนื่องจากรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำประกันภัย โดยมุ่งให้มีการทำประกันภัยภาคบังคับเพื่อเป็นการชดเชยค่าความเสียหายอันเกิดจากเหตุการณ์ใดๆ ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยนั้นๆ ซึ่งการทำประกันภัยภาคบังคับนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบรักษาความปลอดภัยทางสังคมของราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์อีกด้วย

ซึ่งข้อดีของการทำประกันภัยภาคบังคับ คือ

เป็นการช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ หรือผู้เสียหายจากเหตุการณ์ต่างๆ

เป็นการหลีกเลี่ยงการนำเงินกองกลางของรัฐบาลมาใช้เยียวยาความเสียหาย

เป็นการเพิ่มมาตรฐานของบริษัทประกันภัย

ประเภทของการประกันภัยภาคบังคับ แบ่งออกเป็น

1. ประกันภัยความรับผิดของบุคคลที่สาม

2. ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น ทนายความ สถาปนิก เป็นต้น

3. ประกันภัยสำหรับที่อยู่อาศัยและสำนักงานธุรกิจ เช่น บ้าน ธนาคาร บริษัทประกันภัย เป็นต้น

### 3.2.3.2 ประกันภัยภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ

โดยทั่วไปสำหรับการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพจะเป็นอำนาจของแต่ละหน่วยงานหรือแต่ละองค์กรวิชาชีพเป็นผู้กำกับดูแลและมีอำนาจในการตัดสินใจให้ผู้ประกอบวิชาชีพในองค์กรทำประกันภัยภาคบังคับเพื่อคุ้มครองความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ

ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและทนายความฝึกหัด ย่อมต้องปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับความมั่นคงทางการเงินของเนติบัณฑิตยสภาของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย โดยทนายความจะต้องทำประกันภัยในวงเงินต่ำสุด คือ €500,000<sup>16</sup> ต่อหนึ่งคดี (สำนวน/งาน) และต้องทำประกันภัยในวงเงินขั้นต่ำ €1,000,000 ต่อปีรวมกัน

การทำประกันภัยภาคบังคับเพื่อคุ้มครองความรับผิดของทนายความนี้ ทำขึ้นเพื่อเป็นการประกันความเสียหายอันเกิดจากการดำเนินคดี โดยบริษัทประกันภัยที่รับทำประกันภัย จะรับผิดชอบไม่เกินวงเงินที่ทำประกัน หากเป็นกรณีที่ทนายความทำให้อีกฝ่ายได้รับความเดือดร้อนหรือคดี

<sup>15</sup> Houthoff Buruma. (2010). *National Report: Mandatory Insurance in the Netherlands for the 2010 AIDA World Congress*. Retrieved June 21, 2013, from : [www.aida.org.uk/docs/Netherlands.DOC](http://www.aida.org.uk/docs/Netherlands.DOC)

<sup>16</sup> เนื่องจากฮอลแลนด์เป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มประเทศ EU ดังนั้น ฮอลแลนด์จึงใช้สกุลเงินยูโร (EUR) ซึ่งเป็นเงินสกุลของกลุ่มประเทศยูโร ซึ่ง 1 บาทไทย = 50 ยูโรเนเธอร์แลนด์ (€500,000 = 20,547,585 บาท), สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2556, จาก <http://thai.monoplanet.com/guide-book/netherlands.html>

ได้รับความเสียหาย หมายความว่าของสำนวนรายนั้น จำต้องรับโทษฐานกระทำความผิดทางวินัยของนายความด้วย

### 3.2.4 เขตบริหารพิเศษมาเก๊า<sup>17</sup>

เขตบริหารพิเศษมาเก๊าในอดีตเป็นเมืองขึ้นของประเทศโปรตุเกส ปัจจุบันรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ให้อิสระการปกครองตนเองของมาเก๊าในลักษณะเขตปกครองพิเศษ (Macau Special Administration Region-MSAR) ตั้งแต่ ส่งมอบอำนาจการปกครองให้ในวันที่ 20 ธันวาคม 2542 และภายใต้นโยบายการปกครองแบบ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” เป็นเวลา 50 ปี โดยมีกำหนดครบเวลาในปี พ.ศ. 2592 โดยมาเก๊าจะยังคงสามารถดำเนินนโยบายทางสังคมและเศรษฐกิจดังเดิมต่อไปได้

กฎหมายสูงสุด คือ กฎหมายขั้นพื้นฐาน (Basic Law) มีอิสระในการปกครองตนเอง ยกเว้นด้านการทหารและการต่างประเทศ ผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้นำรัฐบาลโดยได้รับคัดเลือกจาก Election Committee จำนวน 200 คน แต่งตั้งจากรัฐบาลจีนโดยให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี (ไม่เกิน 2 สมัยติดต่อกัน)

#### 3.2.4.1 การประกันภัยภาคบังคับ<sup>18</sup>

อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรที่เรียกว่า AMCM (คล้ายกับกระทรวงการคลังของไทย) ซึ่งองค์กรนี้มีหน้าที่ในการประสานงานและตรวจสอบความถูกต้องของบริษัทประกันภัย หรือคนกลางประกันภัยที่ประกอบธุรกิจประกันภัยในมาเก๊า โดยบริษัทประกันภัยที่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องมีการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท และคนกลางประกันภัย หรือผู้ขายประกันจะต้องมีใบอนุญาตให้สามารถขายประกันภัยให้กับลูกค้าได้

#### 3.2.4.2 ประเภทของการประกันภัยภาคบังคับ ได้ดังนี้

- 1) ประกันภัยรถยนต์ยานพาหนะ (ความเสี่ยงภัยของบุคคลภายนอก)
- 2) ประกันภัยภาคบังคับพนักงาน
- 3) การประกันภัยความรับผิดชอบอาชีพสำหรับภาคบังคับตัวแทนท่องเที่ยว
- 4) การประกันภัยความรับผิดชอบบังคับสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการซ่อมของการโฆษณาชวนเชื่อและวัสดุการประชาสัมพันธ์
- 5) ประกันภัยภาคบังคับสำหรับเรือ

<sup>17</sup> สำนักพัฒนาการตลาดต่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก. (2551). ข้อมูลประเทศมาเก๊า. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2555, จาก [www.ditp.go.th/index.php/market/main.../hk-country-profile?...](http://www.ditp.go.th/index.php/market/main.../hk-country-profile?...)

<sup>18</sup> AMCM insurance sector. (2011). Compulsory in macau. Retrieved October 8 2012, from [http://www.amcm.gov.mo/insurance\\_sector/insurance.htm](http://www.amcm.gov.mo/insurance_sector/insurance.htm)



6) การประกันภัยภาคบังคับสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ

3.2.5 กฎหมายว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ มีดังนี้

1) ระเบียบว่าด้วยการก่อตั้งการประกันภัยภาคบังคับสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547 (2004)

(1) วัตถุประสงค์ของระเบียบฉบับนี้ คือ

ก. ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทนายความที่ได้ทำประกันภัยภาคบังคับจะได้รับเงินชดเชยกรณีที่ดินได้รับความเสียหาย เช่น บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต อันเป็นผลโดยตรงจากการประกอบวิชาชีพ หรือการนำเงินประกันไปเป็นเงินค่าสินไหมทดแทนให้กับลูกความที่ทนายความทำละเมิดหรือละเว้นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตน<sup>19</sup>

ข. ประกันภัยความรับผิดสำหรับทนายความยังครอบคลุมและให้ความคุ้มครองถึงความรับผิดที่ทนายความได้กระทำหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ทำให้บุคคลที่สามได้รับความเสียหายอีกด้วย<sup>20</sup>

(2) บริษัทประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีดังต่อไปนี้<sup>21</sup>

---

<sup>19</sup> Article 1 Scope of the insurance 1 of Administrative Regulation N° 39/2003 Establishment of Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

It is hereby established the compulsoriness of the professional liability insurance for lawyers, which guarantees the indemnities that may be legally required to be paid for patrimonial loss or damage caused to third parties, resulting exclusively from acts, omissions or non-fulfillment of obligations on the part of the lawyers in the course of their professional activity.

<sup>20</sup> Article 1 Scope of the insurance 2 of Administrative Regulation N° 39/2003 Establishment of Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

The insurance equally covers the legal liability in respect of third parties for which the lawyer may be held responsible for acts or omissions on the part of his non-lawyer staff and of the trainee lawyers, so too for accidents caused to third parties within the office premises of the lawyer.

<sup>21</sup> Article 2 of Administrative Regulation N° 39/2003 Establishment of Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

The insurance shall not cover the liability:

1) For loss or damage resulting from the lack of capacity or legitimacy to enter into a contract on the part of the persons who intervene in business dealings with the lawyer, when such facts are fraudulently concealed from the lawyer, and in the cases where it is impossible for the lawyer to fulfil his/her legal obligation in terms of certifying the capacity and the legitimacy of the persons in whose business dealings they intervene;

ก. สัญญาประกันภัยตกเป็นโมฆะ ในกรณีที่ทนายความผู้ทำประกันภัยปกปิด หรือไม่ได้แจ้งข้อความจริงให้กับตัวแทนประกันภัยทราบ หรือผู้ทำประกันประเภทนี้ไม่ได้เป็น ทนายความแต่มาหลอกว่าเป็นทนายความ

ข. ทนายความได้ไปทำความตกลงว่าจะทำการว่าความดำเนินคดีให้กับลูกความ แต่มีเจตนาภายในที่จะไม่ดำเนินการให้ หรือดำเนินการให้แต่ไม่สมประโยชน์ของลูกความ หรือ เรียกค่าตอบแทนเกินสมควร

ค. ความเสียหายนั้นๆเกิดจากเหตุสุดวิสัย

ง. การชำระภาษีหรือค่าปรับต่างๆ

จ. การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากโรคประจำตัวของทนายความนั้นๆ

(3) วงเงินประกันภัย ขึ้นต่ำอยู่ที่ 2,000,000 ปาทากา<sup>22</sup> หรืออยู่ที่ประมาณ 7,881,934.06 บาท<sup>23</sup>

2) ระบุว่าด้วยสัญญาประกันชีวิตเพื่อความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547 (2004)

---

2) Resulting from acts performed by the lawyer with the agreement of the client, for the purpose of obtaining benefits or reductions of a fiscal nature;

3) For loss or damage resulting from inability to fulfill contractual obligations or from any other legal obligations due to “force majeure” not attributable to the lawyer;

4) For the payment of taxes and fines of any nature;

5) Arising out of bodily injury, mental anguish, emotional distress, disease or death to any employee of the lawyer, or damage to or destruction of any property of any employee of the lawyer from any cause, including loss of use, arising out of accidents that can be characterized as occupational accidents or occupational diseases

<sup>22</sup> Article 3 of Administrative Regulation N° 39/2003 Establishment of Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

The minimum sum for the professional liability insurance for lawyers is MOP 2,000,000.00 (two million patacas).

<sup>23</sup> ตัวแปลงสกุลเงิน. สืบค้นวันที่ 11 ต.ค. 2556, จาก [http://th.coinmill.com/MOP\\_THB.html](http://th.coinmill.com/MOP_THB.html)

(1) วัตถุประสงค์ของระเบียบฉบับนี้ คือ เป็นสัญญาประกันภัยความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของสัญญา<sup>24</sup>

(2) เมื่อทนายความตกลงทำสัญญาประกันภัยความรับผิดสำหรับทนายความแล้ว สัญญาประกันภัยนั้นจะมีผลบังคับและให้ความคุ้มครองทันทีตั้งแต่วันที่บริษัทประกันภัยรับทำสัญญา<sup>25</sup>

(3) การรับประกันสัญญา<sup>26</sup>

ก. สัญญาประกันภัยนี้ ได้ให้ความคุ้มครองครอบคลุมไปถึงกรณีที่บุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคลที่ไม่ได้เป็นทนายความ หรือทนายความฝึกหัดและเสมียนทนายความ

ข. การประกันภัยความรับผิดสำหรับทนายความในความเสียหายต่อบุคคลภายนอกนี้จะให้ความคุ้มครองทนายความหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นทนายความและเสมียนทนายความที่ทำงานในสำนักงานกฎหมายที่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

(4) เงื่อนไขการจ่ายค่าสินไหมทดแทน

---

<sup>24</sup> Article 2( Object of the contract) of Administrative Regulation N° 40/2003 Uniform Policy for Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

The object of the present contract is to provide guarantee for professional liability arising from the activity of the Insured, in the capacity of a lawyer, under the terms of the applicable specific legislation.

<sup>25</sup> Article 6 of Administrative Regulation N° 40/2003 Uniform Policy for Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

The present contract shall come into effect from zero hours of the day immediately following the day on which the Company accepts the proposal, except where, by mutual agreement of the parties involved, another date is agreed upon, which in no case can be earlier than the date of receipt of the proposal.

<sup>26</sup> Article 3 of Administrative Regulation N° 40/2003 Uniform Policy for Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

2. The present contract equally covers the legal liability in respect of third parties for which the Insured may be held responsible for acts or omissions on the part of his non-lawyer staff and of the trainee lawyers, so too for accidents caused to third parties within the office premises of the Insured.

3. For the purposes of the preceding paragraph and under pain of exclusion of the respective cover of the present contract, the Insured shall communicate to the Company, by registered letter or by other means of written communication, the names of his non-lawyer staff and of the trainee lawyers to be so covered.

ผู้เอาประกันภัยจะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนสำหรับความสูญหายในทรัพย์สินหรือความเสียหายที่เกิดกับบุคคลภายนอกอันเกิดจากการกระทำหรือละเว้นหรือการไม่ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ในส่วนที่ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่หรือต้องดำเนินการตามวิชาชีพกฎหมาย<sup>27</sup>

ในกรณีที่บุคคลภายนอกหรือลูกความในคดีได้รับความเสียหายและได้เรียกร้องมายังบริษัทประกันภัย ทางบริษัทก็จะส่งตัวแทนเข้ามาสำรวจพื้นที่และตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร โดยบริษัทจะเร่งทำการประเมินความเสียหายหรือความสูญหาย อันเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำหรือการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพทนายความของผู้เอาประกันภัย เพื่อที่จะนำมาคำนวณเป็นต้นทุนและนำไปชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายนั้นๆ ซึ่งการชดเชยค่าสินไหมทดแทนนี้ บริษัทจะต้องชดเชยโดยเร็วและต้องกระทำภายใน 45 วันนับแต่วันที่ได้รับข้อเรียกร้อง<sup>28</sup>

---

<sup>27</sup> Article 3 of Administrative Regulation N° 40/2003 Uniform Policy for Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

1. The present contract guarantees the indemnities that the Insured may be legally required to pay for patrimonial loss or damage caused to third parties, resulting exclusively from acts, omissions or non-fulfillment of the obligations on the part of the Insured in the course of his/her professional activity as a lawyer.

<sup>28</sup> Article 18 of Administrative Regulation N° 40/2003 Uniform Policy for Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

1. The Company shall take the place of the Insured in amicable or litigious settlement process of any claim that occurs, under the terms of the present contract, during the validity period of the contract.

2. The Company shall carry out immediately and diligently necessary investigations and loss adjustment procedures in order to verify the claim and evaluate the loss or damage.

3. Without prejudice to the provision of Article 11, the Company shall bear the expenses, including judicial expenses, resulting from the settlement of the claims as referred to in the preceding paragraphs.

4. The indemnity shall be paid as soon as the investigations and loss adjustment procedures considered necessary have been concluded in order to verify the liability of the Insured and to determine the amount of the loss or damage.

5. If after 45 days the Company, which is in possession of all the elements necessary for repairs of the loss or damage or for payment of the indemnity agreed upon, fails to execute its obligations, for unjustified reasons or due to its own fault, shall be responsible for the delay and be liable to pay overdue interest on the corresponding amount of indemnity at the applicable legal rate of interest.

6. The Insured may refuse the amicable settlement of a claim, in which case he shall bear the part that exceeds the amount the Company had been willing to pay.

(5) สัญญาประกันภัยเป็นอันยกเลิก เมื่อ<sup>29</sup>

ก. ผู้เอาประกันภัยได้ทำการยกเลิกสัญญาประกันภัยโดยบอกกล่าวเป็นหนังสือล่วงหน้า 30 วัน

ข. ผู้เอาประกันภัยได้ขอลดวงเงินประกันภัยให้มีจำนวนต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

ค. ในกรณีที่มีการขอยกเลิกสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิที่จะได้รับเงินคืน ร้อยละ 50 ของจำนวนเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันภัยยังไม่ได้ชำระหรือตามเวลาที่เหลืออยู่ของการประกัน

ง. สัญญาประกันย่อมสิ้นสุดลงภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่วันยกเลิกสัญญา

จ. ในกรณีที่มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำหรือละเว้นกระทำการของทนายความในระหว่างที่ขอยกเลิกสัญญาประกัน ให้บริษัทประกันชำระค่าสินไหมทดแทนให้ไม่เกินจำนวนที่ผู้เอาประกันภัยได้ชำระเบี้ยประกันไว้เดิม

---

<sup>29</sup> Article 8 of Administrative Regulation N° 40/2003 Uniform Policy for Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

1. At any time, the Policyholder may reduce or terminate the present contract by means of a registered letter or by other means of written communication by giving a minimum notice of 30 days prior to the date on which the reduction or termination is to become effective.

2. The reduction shall not bring the sum insured below the minimum amount established by law.

3. In case of reduction or termination, the Policyholder shall be entitled to a refund of 50% of the premium corresponding to the remaining period of insurance. Where the termination is due to non-acceptance on the part of the Policyholder of the conditions imposed by the Company for aggravation of risk, the Policyholder shall be entitled to a refund of the total premium corresponding to the remaining period of insurance.

4. The reduction or termination shall come into effect at 24:00 hours of the appointed day.

5. Where any claim has occurred, the termination of the contract shall be subject to the provision of the preceding paragraphs, while the respective return premium shall not be higher than the part of the sum insured which exceeds the net indemnity paid.

6. In the case of alteration or termination of the insurance contract, the Company shall inform the Macao Association of Lawyers within a maximum period of 15 days following the effective date of such alteration or termination

จ. หากทนายความรายใดได้มาขึ้นขอยกเลิกสัญญาประกันภัย บริษัทประกันภัย จำต้องแจ้งสาเหตุของการยกเลิกดังกล่าวไปยังสมาคมทนายความแห่งมาเก๊าภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันที่ทนายความมาขอยกเลิกสัญญา

3) ระเบียบว่าด้วยการคิดอัตราเบี้ยประกันภัยของการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547 (2004)

(1) วัตถุประสงค์ของระเบียบฉบับนี้ คือ อัตราเบี้ยประกันภัยภาคบังคับและเงื่อนไข ต่างๆตามระเบียบนี้ให้ใช้กับประกันภัยความรับผิดชอบสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ<sup>30</sup>

(2) การคิดเบี้ยประกันภัยประจำปี<sup>31</sup>

ก. อัตราเบี้ยประกันภัยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ จะต้อง

1. ให้คิดจำนวนเบี้ยประกันนอกจากจำนวนวงเงินประกันตามสัญญา เพิ่มอีก ร้อยละ 5 ของจำนวนเงินที่เอาประกันภัย

2. กรณีที่มีข้อเรียกร้องเกินวงเงินประกัน

| วงเงินประกันตามสัญญา | ส่วนลดของเบี้ยประกันภัย | อัตราเบี้ยประกันภัย |
|----------------------|-------------------------|---------------------|
| 10%                  | 5%                      | 4.75%               |
| 15%                  | 10%                     | 4.50%               |
| 20%                  | 15%                     | 4.25%               |
| 25%                  | 20%                     | 4.00%               |

<sup>30</sup> Article 1 of Administrative Regulation N° 41/2003 Tariff of Premiums for Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

<sup>31</sup> Article 4 of Administrative Regulation N° 41/2003 Tariff of Premiums for Compulsory Professional Liability Insurance for Lawyers provides :

1. The premium rate for lawyers shall be:

1) Without application of any excess 5‰ on the sum insured.  
2) With application of excess for each claim

2. In relation to each trainee lawyer, the additional premium for the lawyer responsible shall be 25% of the premium, calculated according to the terms of subparagraphs 1) and 2) of the preceding paragraph 1.

3. In relation to the staff of the lawyer, the additional premium for the lawyer(s) responsible shall be 10% of the premium, calculated according to the terms of subparagraphs 1) and 2) of the preceding paragraph 1.

ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของทนายความฝึกหัด หรือเสมียน ทนายความ ทนายความจำต้องรับผิดชอบความเสียหายนั้น ในอัตราร้อยละ 25 ของจำนวนเบี้ยประกัน หากความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของพนักงานในสำนักงาน ทนายความจำต้องรับผิดชอบความเสียหายนั้น ในอัตราร้อยละ 10 ของจำนวนเบี้ยประกัน

### 3.3 เปรียบเทียบการประกันภัยภาคบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของไทยกับต่างประเทศ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประกันภัยภาคบังคับของประเทศไทยนั้นมิได้เพียงการประกันภัยผู้ประสบอันตรายจากรถยนต์ซึ่งมีความแตกต่างกันกับของประเทศที่อยู่ในกลุ่มอาเซียนด้วยกันอย่างเช่น สหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพราะสองประเทศนี้นอกจากจะมีการประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สามจากรถ (Motor third party liabilities) แล้ว ยังปรากฏว่ามีการประกันภัยความรับผิดของลูกจ้างจากการทำงาน (Workmen's compensation) รวมถึงการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย (Professional Indemnity for insurance brokers) และมีการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ (Professional Indemnity for Lawyers) อีกด้วย

นอกจากนั้นแล้ว ในส่วนของเขตบริหารพิเศษมาเก๊าซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ในระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) เหมือนประเทศไทย นอกจากจะมีการประกันภัยภาคบังคับของทนายความแล้วยังปรากฏว่ามีการประกันภัยภาคบังคับในรูปแบบอื่นอีกอันได้แก่ การประกันภัยของพนักงาน การประกันภัยความรับผิดมืออาชีพสำหรับภาคบังคับตัวแทนท่องเที่ยว การประกันภัยความรับผิดบังคับสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการซ่อมของการโฆษณาชวนเชื่อและการประชาสัมพันธ์ รวมถึงการประกันภัยภาคบังคับสำหรับเรือ

ซึ่งการประกันภัยภาคบังคับของทนายความของสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดรายละเอียดไว้ตั้งแต่ วัตถุประสงค์ของการประกันภัย คุณสมบัติของทนายความ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย ข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัยหลัก รวมตลอดจนถึงบทกำหนดโทษสำหรับทนายความที่ฝ่าฝืนไม่ทำประกันภัย

ซึ่งการประกอบวิชาชีพทนายความในสหพันธรัฐมาเลเซีย นั้น อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย 1976 (Legal Profession Act 1976) บุคคลที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับฉบับนี้คือ กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย (Practice Unit) ซึ่งตามข้อบังคับฉบับนี้ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย ไม่ว่าจะประกอบวิชาชีพในลักษณะบุคคลคนเดียวหรือรวมกลุ่มกันในลักษณะของห้างหุ้นส่วน โดยได้มีการนำเอาระบบของการประกันภัยความรับผิดภาคบังคับ มาปรับใช้กับผู้

ประกอบวิชาชีพทนายความ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับของประเทศอังกฤษซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคม และด้วยเหตุผลที่ว่า การให้บริการทางวิชาชีพบางวิชาชีพมีความเสี่ยงอาจก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อสังคมและความเสียหายเช่นว่านั้นมีจำนวนเงินที่สูงมาก จึงควรที่จะมีเครื่องมือมาเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นรวมถึงยังช่วยกระจายความเสี่ยงที่ผู้ประกอบการวิชาชีพต้องประสบอยู่ และยังช่วย สร้างความมั่นใจในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพด้วย

ในส่วนของสาธารณรัฐสิงคโปร์กฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความใน สาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ กฎหมายวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act) เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วย การควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความ ข้อกำหนดในการประกอบวิชาชีพ การรับจดทะเบียน เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพิจารณาเกี่ยวกับโทษทางวินัย การจัดตั้งองค์กรธุรกิจที่ให้บริการทาง วิชาชีพตามกฎหมายทั้งที่มีสัญชาติสิงคโปร์หรือชาวต่างชาติ ในรูปของบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้น ส่วนสามัญ

ส่วนบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ มีกล่าวไว้ในกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act) มาตรา 75 A ซึ่งได้กำหนดให้สมาคม นักกฎหมาย (The Law Society) ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายจากความรับผิดทาง แพ่งที่อาจเกิดขึ้นกับเหล่าสมาชิกทนายความ

ตามข้อบังคับฉบับนี้ได้กำหนดให้ทนายความทั้งที่มีสัญชาติสิงคโปร์หรือต่างชาติ ทั้งที่ มีการรวมกลุ่มทางธุรกิจในรูปแบบของบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ต้องทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพตลอดระยะเวลาที่มีการประกอบวิชาชีพในด้าน กฎหมายเพื่อเป็นประกันการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทางแพ่งจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ ผิดพลาด รวมถึงกำหนดวงเงินที่เอาประกันภัยเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 2,000,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับการเรียกร้องค่าเสียหายจากทนายความแต่ละครั้งเป็นกรณีๆ ไป หรือวงเงินที่คณะกรรมการ สมาคมให้ความเห็นชอบ

จะเห็นได้ว่า ในสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้น รัฐได้ให้ความสำคัญกับการเยียวยาความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพมากขึ้นไปกว่าในสหพันธรัฐมาเลเซีย คือ นอกจากจะบังคับให้ ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพแล้วยัง บังคับให้ทนายความต้องมีการสมทบเงินเข้ากองทุนเยียวยาความเสียหายที่สมาคมผู้ประกอบวิชาชีพ กฎหมายได้ตั้งขึ้นด้วย ซึ่งเหตุผลที่กฎหมายบังคับให้มีการนำระบบประกันภาคบังคับและการ สะสมเงินเข้ากองทุนเพื่อเยียวยาความเสียหาย เนื่องจากการสร้างหลักประกันในการทำงาน ให้กับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในกรณีที่สามารถเรียกร้องค่าเสียหาย ในทางแพ่งจากการให้บริการทางวิชาชีพทนายความ รวมถึงเป็นการสร้างหลักประกันให้กับประชาชน



ผู้มาใช้บริการหากเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว บุคคลเช่นว่านั้นจะได้รับการชดเชยความเสียหายอย่างรวดเร็ว เป็นธรรมและใกล้เคียงกับความเสียหายที่แท้จริงมากที่สุด

นอกจากสหพันธรัฐมาเลเซียและสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) แล้ว ในส่วนของประเทศซึ่งใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) อย่างราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ก็ได้มีการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและทนายความฝึกหัด จะต้องทำประกันภัยในวงเงินต่ำสุด คือ €500,000 ต่อหนึ่งคดี (สำนวน/งาน) รวมถึงจะต้องทำประกันภัยในวงเงินขั้นต่ำ €1,000,000 ต่อปี เพราะว่าการทำประกันภัยภาคบังคับนั้นเป็นส่วนหนึ่งของระบบรักษาความปลอดภัยทางสังคมของประเทศ

ในส่วนของเขตบริหารพิเศษมาเก๊า นั้น กฎหมายว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ คือ Administrative Regulation N° 40/2003 ตาม AMCM insurance sector ค.ศ. 2011 โดยมีวัตถุประสงค์คือ ให้ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทนายความที่ได้ทำประกันภัยภาคบังคับจะได้รับเงินชดเชยกรณีที่ดินได้รับความเสียหาย เช่น บาดเจ็บหรือเสียชีวิต อันเป็นผลโดยตรงจากการประกอบวิชาชีพ หรือการนำเงินประกันไปเป็นเงินค่าสินไหมทดแทนให้กับลูกความที่ทนายความทำละเมิด หรือละเว้นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตน รวมถึงการประกันภัยความรับผิดสำหรับทนายความยังครอบคลุมและให้ความคุ้มครองถึงความรับผิดที่ทนายความได้กระทำหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ทำให้บุคคลที่ตามมาได้รับความเสียหาย

นอกจากนั้นแล้ว สัญญาประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของมาเก๊า ยังได้ให้ความคุ้มครองครอบคลุมไปถึงกรณีที่บุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคลที่ไม่ได้เป็นทนายความ หรือทนายความฝึกหัดและเสมียนทนายความ รวมถึงการประกันภัยความรับผิดสำหรับทนายความในความเสียหายต่อบุคคลภายนอกนี้จะให้ความคุ้มครองทนายความหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นทนายความและเสมียนทนายความที่ทำงานในสำนักงานกฎหมายที่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

รวมถึงระเบียบดังกล่าว ยังได้กำหนดวงเงินประกันภัย ขึ้นต่ำอยู่ที่ 2,000,000 ปากาตาส์ อีกด้วย

ซึ่งจะเห็นได้ว่าในส่วนของเขตบริหารพิเศษมาเก๊า นั้น ได้ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการประกันภัยความรับผิดของผู้เป็นทนายความ เพราะดูได้จากการให้ความคุ้มครองที่ครอบคลุมไปถึงกรณีที่บุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคลที่ไม่ได้เป็นทนายความหรือทนายความฝึกหัดและเสมียนทนายความ ทั้งที่ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) บทบาทในวิชาชีพทนายความไม่โดดเด่นเหมือนเช่นระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common Law)